

Terminologi och klassifikation

Användning av kontrollerad
ordförråd vid Torekällbergets
museum Södertälje

Torekällbergets Museum

- Friluftsmuseum
- Grundad 1929
- Först driven genom ÖSKF sedan 1963 i kommunens regi
- Idag 17 anställda, de flesta i deltid
- Därav 6 i registreringsavdelningen

Torekällbergets Museum 2

Projekt Kulturarvs-IT

- började 1999 som efterträdare av SESAM
- 2 mål
 - Skaffa jobb för funktionshindrade
 - Göra museisamlingarna tillgängliga
- Sedan 2003 permanent
- Arbetsgrupparnas sammansättning
 - Arbetsledare: skaffar arbetsuppgifter och – material, organisera arbetet och handledar assistenterna
 - Registreringsassistenter: föremålsvård, digitalisering, registrering i databasen

Kulturarvs-IT 2

□ Finansiering:

- Riksantikvarieämbetet: lönebidrag för arbetsledaren
- Arbetsförmedlingen: lönebidrag för assistenterna
- Museum: rum, teknisk utrustning (hård- och mjukvara, kamerautrustning mm.), handikappanpassade arbetsplatser, utbildning

Registreringsavdelningen

- 1 arbetsledare, heltid
- 5 registreringsassistenter, deltid (50%)
- Databasen Sofie
- Klassifikationssystem Outline
- Kartor und egna listor för registreringsarbete
- Massor av föremål och fotografier

Registreringsavdelningens uppgifter

„Vi ansvarar för att museet (och Södertälje kommun) vet vad som finns i samlingarna och att alla föremål och bilder samt all därmed förknippat information kan hittas igen (genom alla)“

Registreringsavdelningens uppgifter 2

- ❑ Registrerar museets samlingar i databasen Sofie
- ❑ idag: ca. 16.000 föremål och 22.000 fotografier registrerat
- ❑ uppskattningsvis ytterligare 15.000 foton måste registreras

Databasen Sofie

- Utarbetat av Västerbottens museum 1992
- I början bara för deras egna samlingarna
- Idag ca. 380 användare i hela Sverige (Länsmuseer, kommunala museer, hembygdsföreningar)
- Support genom Västerbottens museum
- www.databasensofie.se

Databasen Sofie 2

- Torekällbergets museum använder Sofie sedan 1999
- Just nu version 5.1.5 i MAC miljö
- 2 av 4 möjliga register:
 - föremål
 - fotografier
 - bebyggelse
 - arkiv

Registrering med Outline

- Outline of Cultural Materials
- Utarbetat i USA
- I Sverige adapterad under 1980-talet
- 2. upplaga 1993
- Idag: gemensam nordisk version i alla 5 språk (svenska, norska, danska, isländska, finska)

Registrering med Outline 2

- Indelad i 26 ämnesområden
- Sorterad i
 - Övergrupp 2 Siffer
 - Undergrupp 3 Siffer
- Tre-siffer-systemet används i databasen

Registrering med Outline 3

META - Kunskap om kunskap: OCM 1993 - Microsoft Internet Explorer

Adresse: <http://remus.meta.se/ocm/se93/>

Outline of Cultural Materials

Svensk version från 1993

215 FOTOGRAFERING
Fotografiska reproduktionsmetoder; använd utrustning; ateljéfoto; produkter och deras användning; yrkesfolk; affärsföretag inomSe även pressfotografer 204. Framställning av fotoutrustning 395. Fotografering som fotobranschen, etc.

- 1 Fotografiering, kamera med tillbehör, negativmaterial med tillbehör, hjälpmedel vid fotograferingen, ex. lampa, blick.
- 2 Mörkrumsarbete, ex. framkallning, kopiering, förstoring.
- 3 Fotografer
- 4 Tittapparater, stillbilds- och filmprojektorer, filmredigeringsapparater
- 5 Vård, förvaring, registrering och efterbehandling av positiva bilder och negativ

216 LJUDARKIVERING
Ljudarkiveringsmetoder; använda apparater (ex. fonografer, bandspelare); användning; produkter (ex. grammofonskivor); Se även radio 207. Framställning av ljudutrustning 393. Musik 533. Ljudupptagning till filmer 546. 207

217 ARKIV
Förvaring av dokument; statliga arkiv (ex. domstolsprotokoll, administrativa hand-lingar); insamling; accession; registrering och Se även bibliotek 218. Museer 219. Musei- och biblioteksbyggnader 346. Dokument katalogisering, vård och konservering; utställningsutrustning; utställningsutrustning och personal; registrering av musei- och biblioteksbyggnader 346. 218

Tvåsiffriga klasser

- 19 Kommunikation och dokumentation
- 20 SPRÅK OCH DIALEKT
- 21 KOMMUNIKATION
- 22 DOKUMENTATION
- 23 Livets uppehållande
- 24 SAMLANDE, JAKT OCH FISKE
- 25 HUSDJURSSKÖTSEL
- 26 JORDBRUK
- 27 FÖDANS BEREDNING
- 28 FÖDANS FÖRTÄRING
- 29 DRYCKER och NUTNINGSMEDEL
- 30 Dräkt och prydnader
- 31 SKINN OCH FIBERER
- 32 DRÄKT
- 33 KROPPENS PRYDANDE OCH VÅRD
- 34 Utnyttjande av naturtillgångar
- 35 NATURTILLGÅNGARS UTNYTTJANDE
- 36 BEARBETNING OCH FÖRÄDLING AV RÅÄMNE

Index

Här kommer i sinom tid slagordsregistret.

Anvisningar

Klicka på siffran för den tvåsiffriga huvudklassen här bredvid, för att komma till en utförligare beskrivning av klassen och de mer detaljerade klasserna.

De klasser som rekommenderas för användning enligt den svenska upplagan från 1993 visas mot blå botten. Klasser som ej bör användas visas mot grön botten.

Hänvisningar är klickbara och tar dig till den aktuella klassen.

Den röda uppåtpilen vid huvudklassen tar dig tillbaka till tabellens början.

Den nedåtpilen vid huvudklassen tar dig tillbaka till tabellens slut.

OCM-systemet är utvecklat för indexering av materialet i Human Relations Area Files (HRAF). På deras webbplats kan du finna originalen.

Registrering med Outline 4

Edit Arkiv Ordlistor Gå till SOFIE hjälp Hjälp 16.46

Till start Stäng Nyckelord Sök föremål Foto I< < > >I

Museikod Bildnr Litt/sub Fotoraferingstid Motivkategori Ingår i serie
Tb FP1656 1930 tal - 1940 tal Verksamhet
Acc. nr Samhör med Bildnr i serie

Motivbeskrivning

Realnr	Ämne	Namn
21 5	Fotoaffär	Pettersson Fritz
35 2	Disk	
35 2	Hylla	
20 6	Telefon	

Topografiska uppgifter

Land	Län	Härad	Kommun	Socken
Sverige	Stockholms		Södertälje	
Ort	Kvarter	Gata	nr	Fastighet
	Uranus	Järnagatan	6	
				Råd nr

Uppgifter om fotografen och tekniska uppgifter

Namn	Levnadsår	Verksamhetsår	Copyright
Pettersson Fritz	1900 - 1989	1922 - 1970	
Land	Län	Härad	Kommun
Sverige	Stockholms	Järnagatan 6	Södertälje
Bildtyp	Format	Material	Teknik
Negativ	15 x 10	Glas	

Bildtext (över) och Anmärkning (under)

Fritz bakom disken, interiör från Fritz Pettersson Fotoaffär, Järnagatan 6.

Fritz Pettersson föddes 1900 i Nyköping och kom till Södertälje 1916. Han arbetade på fabrik och började uppdragsfotografera på fritiden. 1922 var han mogen för att etablera sig som professionell fotograf. Första ateljén låg vid G:la Stockholmsg (nuv Gästgivarv) kv Andromeda. 1923 flyttades firman till Torekällg 3 (gårdshus, kv Saturnus). Uppsvinget kom med flytt till centralt läge vid Järnag 6 och etablerandet av "AB Fritz Pettersson Foto Radio Musik (TV)", varifrån museet innehar foton och föremål. Många andra fotografier har arbetat i firman och när FR drog sig tillbaka 1960

Uppgifter om förvärv

Samtidigt förvärvade andra bilder, arkivalier, föremål, etc FP1 - FP2368, FP4027 - FP4097			
Förvärvat från, ort Pettersson Fritz			
Förv. datum	Publ.		
1970	J		
Förvärvsomständigheter	Dnr	Utlånad	Värd/kons
Gåva		☐	J ☐
Tidigare samling, inv.nr (motsv)			
Reg. av	Reg. datum	Inskr. av	Inskr. datum
TGe		SK	1999-02-02
			Bl. nr
			0

Registrering med Outline 4.1

08.18

Edit Arkiv Ordlistor Gå till SOFIE hjälp Hjälp

Till start Stäng Nyckelord Serie Sök föremål

Foto

Bildnr: FP1656 Litt/subnr: Museikod: Tb

Fotograf: Pettersson Fritz

Fotoår: 1930 tal - 1940 tal

Tillhör serie: Nr i serie:

Ämnen: Fotoaffär 215 Disk 352 Hylla 352 Telefon 206

Namn: Pettersson Fritz

Topografiska uppgifter:

Land: Sverige

Län: Stockholms

Härad:

Kommun: Södertälje

Socken:

Ort:

Fastighet:

Kvarter: Uranus

Klicka för bild på hel skärm

Fritz bakom disken, interiör från Fritz Pettersson Fotoaffär, Järnagatan 6.

Registrering med Outline 5

- Outline bara ämnesområden
- Inte ner till föremålsnivå (dvs. inga konkreta föremålsbeteckningar)
- Kompletterad genom en sakordslista

Registrering med Outline 6

Edit Arkiv Ordlistor Gå till SOFIE hjälp Hjälp 16.46

Till start Stäng Nyckelord Sök föremål Foto I < > >I

Museikod Bildnr Litt/sub Fotoraferingstid Motivkategori Ingår i serie
Tb FP1656 1930 tal - 1940 tal Verksamhet
Acc. nr Samhör med Bildnr i serie

Motivbeskrivning

Realnr	Ämne	Namn
21 5	Fotoaffär	Pettersson Fritz
35 2	Disk	
35 2	Hylla	
20 6	Telefon	

Topografiska uppgifter

Land	Län	Härad	Kommun	Socken
Sverige	Stockholms		Södertälje	
Ort	Kvarter	Gata	nr	Fastighet
	Uranus	Järnagatan	6	
				Råd nr

Uppgifter om fotografen och tekniska uppgifter

Namn	Levnadsår	Verksamhetsår	Copyright
Pettersson Fritz	1900 - 1989	1922 - 1970	
Land	Län	Härad	Kommun
Sverige	Stockholms	Järnagatan 6	Södertälje
Bildtyp	Format	Material	Teknik
Negativ	15 x 10	Glas	

Bildtext (över) och Anmärkning (under)

Fritz bakom disken, interiör från Fritz Pettersson Fotoaffär, Järnagatan 6.

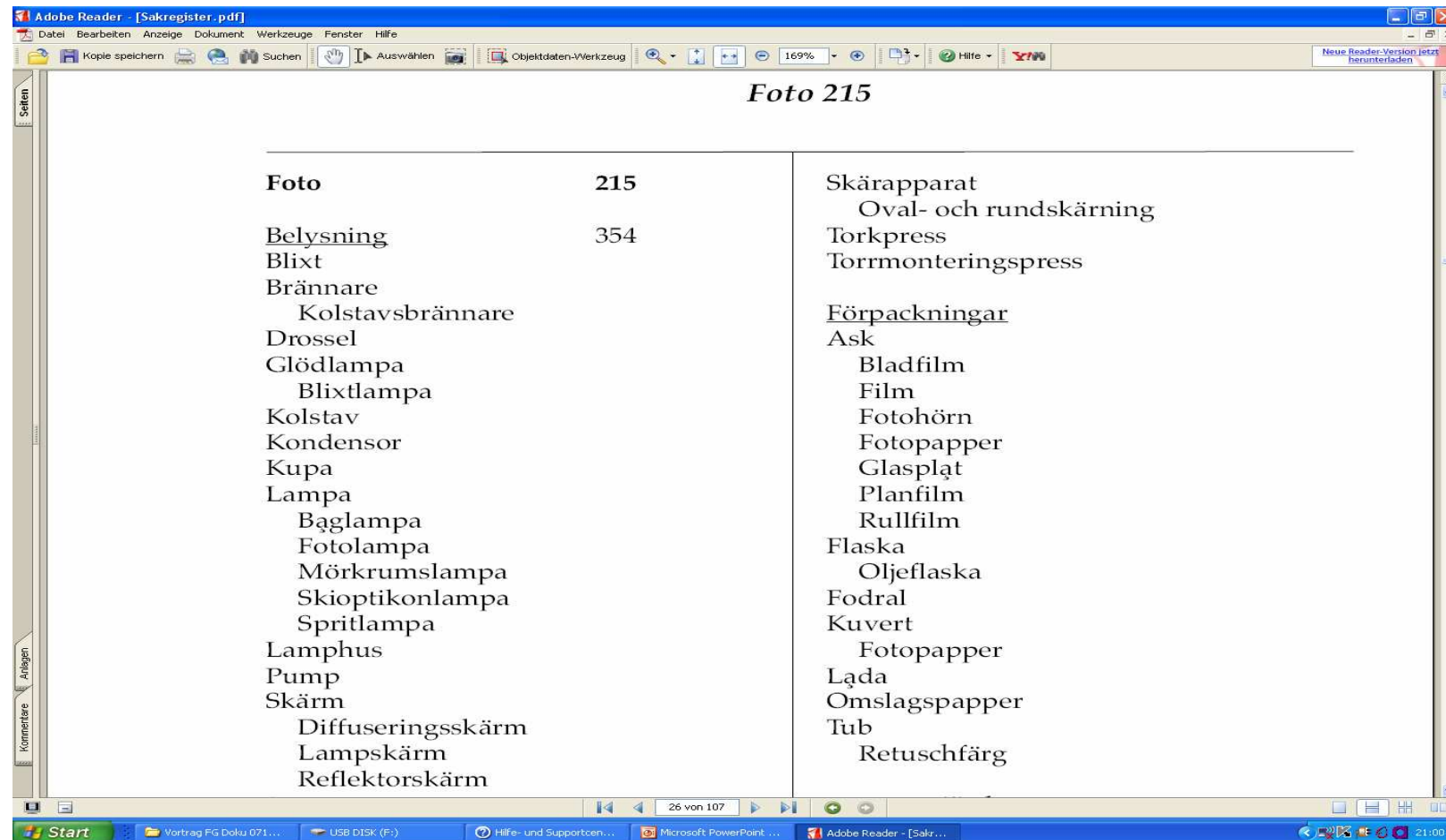
Fritz Pettersson föddes 1900 i Nyköping och kom till Södertälje 1916. Han arbetade på fabrik och började uppdragsfotografera på fritiden. 1922 var han mogen för att etablera sig som professionell fotograf. Första ateljén låg vid G:la Stockholmsg (nuv Gästgivarg) kv Andromeda. 1923 flyttades firman till Torekällg 3 (gårdshus, kv Saturnus). Uppsvinget kom med flytt till centralt läge vid Järnag 6 och etablerandet av "AB Fritz Pettersson Foto Radio Musik (TV)", varifrån museet innehar foton och föremål. Många andra fotografier har arbetat i firman och när FR drog sig tillbaka 1960

Uppgifter om förvärv

Samtidigt förvärvade andra bilder, arkivalier, föremål, etc FP1 - FP2368, FP4027 - FP4097			
Förvärvat från, ort Pettersson Fritz			
Förv. datum	Publ.		
1970	J		
Förvärvsomständigheter	Dnr	Utlånad	Värd/kons
Gåva		☐	J ☐
Tidigare samling, inv.nr (motsv)			
Reg. av	Reg. datum	Inskr. av	Inskr. datum
TGe		SK	1999-02-02
			Bl. nr
			0

Registrering med Outline 7

Adobe Reader - [Sakregister.pdf]

File Bearbeiten Anzeige Dokument Werkzeuge Fenster Hilfe

Kopie speichern Suchen Auswählen Objektdaten-Werkzeug 169% Hilfe

Neue Reader-Version jetzt herunterladen

Foto 215

Foto	215	Skärapparat
		Oval- och rundskärning
<u>Belysning</u>	354	Torkpress
Blixt		Tormonteringspress
Brännare		
Kolstavsbrännare		<u>Förpackningar</u>
Drossel		Ask
Glödlampa		Bladfilm
Blixtlampa		Film
Kolstav		Fotohörn
Kondensor		Fotopapper
Kupa		Glasplåt
Lampa		Planfilm
Bäglampa		Rullfilm
Fotolampa		Flaska
Mörkrumslampa		Oljeflaska
Skiptikonlampa		Fodral
Spritlampa		Kuvert
Lamphus		Fotopapper
Pump		Låda
Skärm		Omslagspapper
Diffuseringsskärm		Tub
Lampskärm		Retuschfärg
Reflektorskärm		

26 von 107

Start Vortrag FG Doku 071... USB DISK (F:) Hilfe- und Supportcen... Microsoft PowerPoint ... Adobe Reader - [Sakr...

21:00

Registrering med Outline 8

<u>Möbler 352</u>	
<u>Förpackningar</u>	
Flaska	
Möbelpolish	
<u>Hyllor</u>	
Badrumshylla	302
Bokhylla	212
Stringhylla	
Hatthylla	
<u>Hylla</u>	
Hyllskänk	
Hörnhylla	
Konsol	
Kryddhylla	263
Kärlhylla	264
Piphylla	276
Prydnadshylla	
Skedhylla	264
Tallrikshylla	264
Telefonhylla	
Vägghylla	
<u>Möbeldelar</u>	
Beslag	
<u>Skärmar</u>	
Eldskärm	354,372
Fönsterskärm	
Skärm	
Blygselskärm	
<u>Soffor</u>	
Bäddsoffa	
Divan	
Dragsoffa	
Hörnsoffa	
Inventionssoffa	
Kökssoffa	
Paneldivan	
Pinnsoffa	
Schäslong	
<u>Speglar</u>	
Spegel	
Spegelram	
Standspegel	
Toalettspiegel	
<u>Stolar</u>	

Kontrollerad ordförråd

- ❑ Plocklistor (kan bearbetas vid inmatning)
- ❑ Auktoritetslistor (kan inte bearbetas)
- ❑ Listorna orienterar sig vid Outline men anpassas vid museets samlingar
- ❑ Problem: inget gemensamt vokabulär med andra museer i vissa ämnesområden

Kontrollerad ordförråd 2

□ Torekälberget

- Redigering av listorna genom arbetsledaren
- Orienterar sig vid museets behov
- Exempel Gatunamn:
 - Nuvarande gatunamn i fältet Topografi_Gatunamn (plocklista)
 - Före detta gatunamn i fältet ämne/efternamn (fri inmatning, olika stavningar inmatas)
 - Kontrollerad text i fältet anmärkning angående gatans namnbyte (lista utanför databasen, kopiering)

Kontrollerad ordförråd 3

Edit Arkiv Ordlistor Gå till SOFIE hjälp Hjälp										18.11
Till start Stäng Nyckelord Placering Bild Stor Serie Sök föremål										Foto
Museikod	Bildnr	Litt/sub	Fotograferingstid	Motivkategori	Ingår i serie					
TB	FP5485	1-20	1944	Porträtt						
Acc. nr	Samhör med				Bildnr i serie					
Motivbeskrivning										
Realnr	Ämne	Namn								
159	Porträtt	Sankta Ragnhildsgata								
215	Ateljéfoto									
885	Mansporträtt									
554	Emblem									
Topografiska uppgifter										
Land	Län	Härad	Kommun	Socken						
Sverige	Stockholms	Tälje	Södertälje							
Ort	Kvarter	Fastighet	Raä nr							
Södertälje	Kometen	Lunagallerian	15							
Uppgifter om fotografen och tekniska uppgifter										
Namn	Levnadsår	Verksamhetsår	Copyright							
Pettersson Fritz	1900 - 1989	1922 - 1960								
Land	Län	Härad	Kommun	Socken						
Sverige	Stockholms	Tälje	Södertälje	Ort						
Bildtyp	Format	Material	Teknik							
Negativ	12 X 16	Glas								
Bildtext (över) och Anmärkning (under)										
S/V glasnegativ. Gösta Nilsson										
På glasnegativet finns 20 bilder med storleken 25 x 30 mm.										
Bröstbilder av en man ur olika vinklar.										
Låg i kartong märkt: 2012 - 2023.										
Negativet är daterat 28/2 1944.										
Sankta Ragnhildsgatan fick namnet Lunagallerian från Storgatan till Nygatan.										
Litt: Nya gatunamn i Södertälje från 1/10 05										
Kvarteren Kometen försvann 1977 när kvarteret Luna byggdes										
Uppgifter om förvärv										
Samtidigt förvärvade andra bilder, arkivalier, föremål, etc										
FP 1-2368, FP 4027-4097.										
Förvärvat från, ort										
Pettersson Fritz										
Förv. datum										Publ.
1970										☐
Förvärvsomständigheter										Dnr
Gåva										Utläsnad
										Värd/kons
										J
Tidigare samling, inv.nr (motsv)										
Fotografens Nr; 2023										
Reg. av	Reg. datum	Inskr. av	Inskr. datum	Bl. nr						
BN	2006-08-24	BN	2006-08-24	0						

Kontrollerad Ordförråd 4

- Plocklistor även för alla andra topografiska uppgifter
 - Härad
 - Kvarter
 - Kommun
 - Län
 - Land

Kontrollerad ordförråd 5

- Anmärkningstexten för bildregistrering standardiserad och kontrollerad
 - Uppgifter om gatunamnets ursprung resp. ändring
 - Uppgifter om ändring eller bortfall av kvartersbeteckningar
 - Uppgifter om den fototekniska utvecklingen
 - Biografiska uppgifter om fotografen

Kontrollerad ordförråd 6

Edit Arkiv Ordlistor Gå till SOFIE hjälp Hjälp 18.09

Till start Stäng Nyckelord Placering Bild Stor Serie Sök föremål Foto

Museikod TB	Bildnr FP5485	Litt/sub 1-20	Fotografieringstid 1944	Motivkategori Porträtt	Ingår i serie
Acc. nr	Samhör med				Bildnr i serie

Motivbeskrivning

Realnr 159	Ämne Porträtt	Namn Nilsson Gösta
215	Ateljéfoto	Sankta Ragnhildsgatan
885	Mansporträtt	
554	Emblem	

Topografiska uppgifter

Land Sverige	Län Stockholms	Härad Tälje	Kommun Södertälje	Socken
Ort Södertälje	Kvarter Kometen	Gata Lunagallerian	nr 13	Fastighet Raä nr

Uppgifter om fotografen och tekniska uppgifter

Namn Pettersson Fritz	Levnadsår 1900 - 1989	Verksamhetsår 1922 - 1960	Copyright
Land Sverige	Län Stockholms	Härad Tälje	Kommun Södertälje
Bildtyp Negativ	Format 12 X 16	Material Glas	Teknik

Bildtext (över) och Anmärkning (under)

S/V glasnegativ. Gösta Nilsson
På glasnegativet finns 20 bilder med storleken 25 x 30 mm.
Bröstbilder av en man ur olika vinklar.

Sankta Ragnhildsgatan fick namnet Lunagallerian från Storgatan till Nygatan.
Litt: Nya gatunamn i Södertälje från 1/10 05

Kvarteren Kometen försvann 1977 när kvarteret Luna byggdes.

Mitten på 1800-talet kom en kamera med flera objektiv för att förenkla

Uppgifter om förvärv

Samtidigt förvärvade andra bilder, arkivalier, föremål, etc
FP 1-2368, FP 4027-4097.

Förvärvat från, ort
Pettersson Fritz

Förv. datum
1970

Publ.

Förvärvsomständigheter
Gåva

Tidigare samling, inv.nr (motsv)
Fotografens Nr; 2023

Reg. av BN	Reg. datum 2006-08-24	Inskr. av BN	Inskr. datum 2006-08-24	Bl. nr 0
---------------	--------------------------	-----------------	----------------------------	-------------

Registreringsanvisning

Anvisning FP 070602 - Microsoft Word

Topografiska Uppgifter¶

Land:·Sverige¶

Län:·Stockholms·(om adressen ligger i det här länet)·eller annat län om det är tydligt att adressen ligger i den. Om vi inte vet vilket län adressen tillhör skriver vi ingenting i fältet.¶

Härad:·fylls bara i om vi vet i vilken Stadsdel av Södertälje adressen låg (t.ex., Bruunsäng, Tälje, Rosenlund...).¶

Kommun:·Södertälje om adressen låg här, annars namnet av kommunen om det är bekant¶

Socken:·tomt¶

Ort:·Orten/Staden där adressen låg i t.ex., Södertälje, Tumba¶

Kvarter:·fyllas bara i när den är bekant (se karta hos Bert)¶

Gata:·här skriver vi gatunamnet som det är idag (2006). En stor del av gatorna i Södertälje bytte namn. Sista namnbytte skedde i oktober 2005. Det gamla gatunamnet skrivs i fält Ämne (se ovan). Om gatan bytte namn så skriver vi en liten text om detta i fältet anmärkningar (se där). Listan över gamla gatunamn finns här:¶
Brevboxar/Gemensam/Ordlistor/Sofie/Gatunamn.¶

Fastighet:·tomt¶

Raä:·tomt¶

Uppgifter om fastigheter¶

Seite 3 Ab 1 3/7 Bei Ze Sp. MAK AND ERW UB Schwedisch

Start Vortrag FG Doku 071... USB DISK (F:) Anvisning FP 070602... Hilfe- und Supportzen... Microsoft PowerPoint ... 20:10

Terminologisk arbete

- Hur har vi kommit till listorna
 - Insamling av alla olika benämningar
 - Ukast listorna (arbetsledare)
 - Diskussion i gruppen
 - Bearbetning av listorna (arbetsledare)
 - Genomgång av listorna med föremålsantikvarien, eventuell ändringar
 - Godkännande (föremålsantikvarie)

Blick i framtiden

- Uppgradera databasen till version 7.1
- Integration av listorna som ligger utanför databasen
- Samarbete med andra avdelningar i kommunen för att snabbt få nytt namnmaterial med källhänvisning
- Samarbete med andra museer för kontrollerad ordförråd ???

Vad gör de andra?

- ❑ **Outline of Cultural Materials (OCM)**
„Standard“ vid kulturhistoriska samlingar,
databasen Sofie, men: individuella anpassningar
- ❑ **SWETERM** utvecklad inom INSAM-projektet,
nyttjas framför allt av etnografiska museer med
databasen Carlotta, men: mindre än 10
användare
- ❑ ULAN, AAT, ICONCLASS bara enstaka användare
- ❑ Specialvokabulär för specialsamlingar (t ex
spårvagnar)

Ytterligare information

Susanne Nickel
Torekällbergets museum
151 98 Södertälje
Schweden

susanne.nickel@sodertalje.se

www.torekallberget.org